

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-1306/21-E

Název	Základní škola Jablonné nad Orlicí
Sídlo	Jamenská 555, 561 64 Jablonné nad Orlicí
E-mail	skola@zs.jablono.cz
IČ	00856673
Identifikátor	600104206
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Luděk Schnaubert
Zřizovatel	město Jablonné nad Orlicí
Místo inspekční činnosti	Jamenská 555, 561 64 Jablonné nad Orlicí
Termín inspekční činnosti	23. až 25. 11. 2021

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného školou vykonávané podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů

Charakteristika

Základní škola Jablonné nad Orlicí (dále „škola“) vykonává činnost základní školy a školní družiny. K termínu inspekční činnosti se vzdělávalo v 19 třídách základní školy 409 žáků, aktuálně bylo evidováno na základě doporučení školských poradenských zařízení 48 žáků

se speciálními vzdělávacími potřebami. Z tohoto počtu byl 14 žákům zpracován individuální vzdělávací plán. Speciální péče je rovněž věnována 14 žákům s odlišným mateřským jazykem. Do tří oddělení školní družiny bylo aktuálně přihlášeno 84 žáků 1. až 3. ročníku (kapacita 90). Stravování žáků a zaměstnanců je zajišťováno v samostatné Školní jídelně Jablonné nad Orlicí.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel školy díky svému dlouholetému působení ve funkci účelně využívá bohaté zkušenosti se způsobem řízení vzdělávacího procesu. Školu vede podle potřeb účastníků vzdělávání a v souladu s plánovaným a vyhodnocovaným rozvojem. Pravidla k organizování činnosti školy umožňují řídit průběh vzdělávání. Strategie rozvoje školy do roku 2025 je reálná a srozumitelná, každoročně jsou její dílčí závěry zaznamenávány ve výroční zprávě o činnosti školy. Zaměřuje se nejen na vztahy v kolektivech žáků, ale také na profesní podporu učitelům včetně začínajících nebo na rozvoj dovedností práce s informacemi.

Na řízení školy se díky účelnému delegování pravomocí podílí i ostatní členové širšího vedení. Kontrolní mechanismy jsou v rámci školy nastaveny dobře, ale v některých oblastech byly zaznamenány dílčí nedostatky (školní matrika, evidence nepovinných předmětů apod.). Škola se zaměřuje nejen na řešení aktuálně vzniklých problémů, ale také na systematické plánování, které umožňuje předcházení rizikům nebo vyhodnocování účinnosti vzhledem ke stanoveným cílům. Povinná dokumentace školní družiny je přehledně vedena. Pedagogická rada řeší záležitosti podstatné pro realizaci vzdělávání, k dílčím úkolům včetně jejich vyhodnocování se vyjadřují rovněž metodické orgány školy. Školní vzdělávací programy nabízí širokou vzdělávací nabídku volitelných nebo nepovinných předmětů.

Pedagogický sbor tvoří odborně kvalifikovaní učitelé, což má příznivý vliv na průběh a výsledky vzdělávání žáků. Některé hodiny jsou vyučovány učiteli s jinou předmětovou specializací, nebyly ale zaznamenány negativní dopady tohoto stavu do průběhu vzdělávání. Hospitační činnost vedení školy je funkční a obsahuje doporučení nebo opatření pro zlepšení. Pro začínající učitele jsou přínosem také vzájemné hospitace. Další vzdělávání pedagogických pracovníků je plánované a realizované ve spolupráci s jednotlivými metodickými orgány i vedením školy. Prostorové, materiální i finanční podmínky umožňují realizaci vzdělávání podle platných školních vzdělávacích programů, jsou přínosem pro vzdělávací proces.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Vzdělávací proces je v základní škole realizován na základě Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání „Otevřená škola“. Jeho prioritou je mimo jiné vliv na získání znalostí a dovedností žáků podporující rozvoj klíčových kompetencí.

Ve vyučovacích hodinách na prvním i druhém stupni základní školy byla zaznamenána často velmi vstřícná a komunikativní pracovní atmosféra. Ze sledovaných hodin byla ve většině případů zřejmá promyšlená příprava učitelů učivo i na volbu vzdělávacích strategií. Do průběhu většiny vyučovacích hodin se příznivě promítá také oboustranný respekt mezi učiteli a žáky, což umožňuje bez problémů dodržovat nastavená pravidla vzájemné komunikace. Pedagogické cíle výuky byly zaměřovány ve větší části hodin také na schopnosti žáků a jejich vzdělávací potřeby. Učitelé zpravidla velmi účelně volili metody

a formy práce, které umožňují žákům aktivně se zapojovat do procesu výuky. Sledované hodiny byly většinou pestré a strukturované, učitelé zařazovali i párové nebo skupinové činnosti, ve vhodných situacích umožňovali žákům také samostatnou práci. Funkční bylo využívání mezipředmětových vztahů, propojování s reálnými situacemi. Názornost výuky z hlediska vizuální podpory na prvním i druhém stupni podporovalo využívání pomůcek, doplňujících materiálů a didaktické techniky.

Velmi dobrou úroveň měla v několika sledovaných hodinách také výuka, při které učitelé zároveň vyučovali část žáků prezenčně a některé distančně. Dobrá připravenost pedagogů i technického zázemí pro realizaci tzv. hybridní výuky umožní v případě nezbytnosti bezproblémový přechod na distanční výuku v plném rozsahu.

Učitelé průběžně v hodinách ověřují účelnost zvolených pedagogických metod práce. Ve většině sledovaných hodin dokázali poskytnout žákům zpětnou vazbu využitelnou k jejich dalšímu učení, někdy zpětnou vazbu dávali učitelům i sami žáci. Méně využívali pro získání zpětné vazby sebehodnocení žáků, vrstevnické hodnocení do hodin nezařazovali. Ověřování probíhalo nejen v úvodu hodin při opakování, ale také v jejich závěrech, u starších žáků učitelé využívali i problémové otázky a úlohy sloužící k vyhodnocení učebního pokroku žáků.

Ve výuce žáků prvního stupně bylo zřejmé cílené zaměření na upevnění učiva z období distanční formy výuky. Vyučující volili pestré a přiměřené metody a formy práce, které přispívaly k průběžnému rozvoji žakovských kompetencí nejen k učení, ale také kompetencí komunikativních, sociálních a dalších. Ve třídách nejmladších žáků školy k tomuto rozvoji přispívaly zařazované komunitní kruhy, podporující vyjadřování postojů žáků, sdělování jejich prožitků z rodinného prostředí a v neposlední řadě poskytovaly prostor pro vzájemné hodnocení a sebehodnocení žáků. Některé metody rozvíjely kreativitu žáků, podporovaly jejich tvořivé myšlení. K efektivní organizaci vzdělávacího procesu přispěla spolupráce žáků v menších skupinách, podporující objevování, diskuzi, iniciativu jednotlivců, respektování názorů a přijímání případných kompromisů. Výuka byla obohacena prací žáků na interaktivní tabuli. Diferenciace učiva podle individuálních možností a potřeb žáků byla zaznamenána zejména u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami včetně žáků s odlišným mateřským jazykem. Nejenom v hodinách českého jazyka byla podporována a rozvíjena čtenářská gramotnost, k výuce slouží dobře vybavená školní knihovna. Žáci byli vedeni k využívání dalších informačních zdrojů pro úspěšné uplatnění ve svém osobním životě.

Na druhém stupni převažovala frontální forma výuky doplňovaná zpravidla účelně výkladem a kladením problémových otázek, které vedly žáky k samostatnému vyvozování faktů. Žáci dostávali prostor pro vyjádření vlastního názoru, ke kterému jim učitelé téměř vždy poskytovali okamžitou zpětnou vazbu. Individuální přístup k žákům je méně častý oproti prvnímu stupni. Diferenciace obtížnosti učebních úloh v hodinách nebyla zaznamenána, příležitostí k rozvoji je její využívání k podpoře nadaných žáků a žáků se zvýšeným zájmem o vybraná učební témata. Učitelé někdy dovedně zařazovali do výuky i dílčí pohybové aktivity tím, že organizovali činnosti nejen před tabulí, ale i v jiných místech učebny. V hodinách druhého cizího jazyka žáci prokazovali dobré komunikativní dovednosti, odpovídající očekávaným výstupům. V tělesné výchově žáci projevovali zájem o zvolenou aktivitu a předvedli týmovou soudržnost, i když zde byly patrné rozdíly v pohybových dovednostech.

Průběh zájmového vzdělávání navazuje na cíle základního vzdělávání. Materiální podmínky všech tří oddělení školní družiny a široká nabídka zájmových kroužků výrazně přispívají ke smysluplnému trávení volného času žáků. Ti se svými pracemi podílejí na úpravě

a výzdobě prostor. Pro dvě oddělení jsou k dispozici samostatné učebny poskytující svým vybavením dostatek možností pro zájmové aktivity účastníků a trávení volného času s častými pohybovými činnostmi ve venkovním prostředí, na školní zahradě a hřišti. Třetí oddělení z kapacitních důvodů v letošním školním roce využívá pro zájmovou činnost jazykovou učebnu pro 1. stupeň, která svým vybavením a uspořádáním umožňuje kvalitní naplňování očekávaných výstupů uvedených ve školním vzdělávacím programu pro družinu. Zhlédnuté zájmové činnosti v rámci pravidelné denní docházky žáků probíhaly v celkově příjemné atmosféře, především díky vstřícnému a empatickému přístupu vychovatelek. Účastníci zájmového vzdělávání byli vhodnými aktivitami vedeni k estetickému vnímání, k rozvoji pohybových dovedností, dodržování natavených pravidel a s tím související vytváření sociálních kompetencí, zručnosti či spontánní hře dle vlastní volby.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Škola účelně sleduje a vyhodnocuje průběžnou i celkovou úspěšnost žáků ve vzdělávání. K ověřování úrovně žákovských vědomostí a dovedností využívají učitelé spolu s pedagogickým pozorováním nejen obvyklé nástroje (písemné prověřování, ústní zkoušení), ale také např. tzv. rozřazovací testy v anglickém jazyce do jednotlivých učebních skupin žáků. Sledování učebního pokroku žáků je v tomto případě systematicky sledováno, s možností přesunu do jiné skupiny podle aktuálního stavu schopností žáka. Svůj vliv na způsoby průběžného hodnocení žáků mělo rovněž období distanční výuky, učitelé díky tomu častěji využívali a využívají prvky formativního hodnocení. Po návratu k prezenční výuce škola věnovala žádoucí pozornost také podpoře sociálních kontaktů.

V rámci celkového hodnocení žáků na vysvědčení je úroveň výsledků velmi dobrá. Ve školním roce 2020/2021 prospěly s vyznamenáním téměř dvě třetiny žáků, což bylo významnou motivací pro jejich další školní práci. Čtyři žáci neprospěli, dva z nich opakují ročník. Škola udělila více pochval oproti kázeňským opatřením, ve třech případech byli žáci hodnoceni sníženým stupněm z chování. Míra absence žáků je spíše nižší (v průměru přibližně 42 zameškaných hodin na žáka), neomluvené hodiny (169, pět žáků druhého stupně) jsou řešeny a přijímána jsou opatření k zamezení zejména opakovaného záškoláctví.

Systém práce s žáky ohroženými školním neúspěchem je funkční. V rámci projektu MŠMT je žákům nabízeno doučování, které většině z nich pomáhá v doplnění znalostí, např. z doby distanční výuky. Škola přijímá k povinnému vzdělávání žáky s odlišným mateřským jazykem, kteří přicházejí do školy bez znalosti českého jazyka. Aktuálně škola poskytuje žákům-cizincům výuku českého jazyka rodilou mluvčí cizího jazyka, což velmi výrazně přispívá k rychlejší adaptaci těchto žáků do české školy.

Poradenské služby zajišťuje školní poradenské pracoviště, se kterým úzce spolupracuje ředitel školy, pozici výchovného poradce vykonává zástupkyně ředitele. Řídí a metodicky vede vyučující v roli kariérového poradce a metodika prevence rizikového chování žáků. Výchovnou poradkyní je systematicky vedeno vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, využívá účelně i intenzivní spolupráci se školskými poradenskými pracovišti. Jako velmi výrazná a účinná byla hodnocena metodická činnost a pomoc pedagogickým pracovníkům s tvorbou a vyhodnocováním individuálních vzdělávacích plánů a naplňováním podpůrných opatření ve vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami včetně zprostředkovávání nových metod pedagogické diagnostiky. Výuka žáků se stanoveným vyšším stupněm podpory je zpravidla provázena individuální péčí a přiměřenou pomocí prostřednictvím asistentek pedagoga, které v případě potřeby pomáhají a usměrňují pozornost i ostatních žáků ve třídě. Tato péče je významně podpořena

vybudováním nové reedukační učebny, vybavené širokou škálou speciálních pomůcek a učebního materiálu. Probíhá v ní skupinová i individuální výuka včetně výuky speciálně pedagogické péče nebo doučování žáků.

Oblast prevence rizikového chování je důkladně zpracována v programu, který je zaměřen zejména na primární prevenci. Uskutečněné aktivity a kurzy (adaptační, cykloturistický, vodácký kurz a další), různě zaměřené exkurze a činnost několika zájmových kroužků přispěly k úspěšnému zvládnutí prevence rizikového chování. Šíře těchto aktivit podstatných pro rozvoj dovedností žáků byla v posledních dvou školních rocích omezena epidemiologickými opatřeními souvisejícími s epidemií Covid-19, některé plánované aktivity byly redukovány nebo rušeny. Preventivní okruhy tvoří součást výuky jednotlivých předmětů, směřují k osvojení zdravého životního stylu, rozvoji osobnosti, dodržování určitých společenských pravidel

Z dlouhodobého hlediska škola podporuje nadání svých žáků ve vědomostních soutěžích nebo olympiádách, ve školním roce 2020/2021 ale byla řada těchto akcí bez náhrady zrušena včetně sportovně zaměřených soutěží.

Vedení školy dlouhodobě udržuje velmi přínosnou spolupráci s partnery nejen v regionu, ale i v zahraničí (Švýcarsko a Slovensko). Místní firmy pomáhají škole se zajištěním různých materiálů pro výuku nebo organizováním technického zájmového kroužku pro žáky druhého stupně přímo ve firmě. Významným přínosem je spolupráce se zřizovatelem, což se pozitivně odráží např. v zajištění potřebných finančních prostředků na podporu vzdělávacího procesu a zlepšování podmínek ve škole. Dobře funguje spolek rodičů, který podporuje finančně školu při reprezentaci žáků (doprava) v různých soutěžích, na kulturních a společenských akcích, věnuje odměny pro nejlepší žáky tříd, pomáhá při obnově materiálního vybavení školy pro sportovní vyžití žáků. Na veřejnosti se škola prezentuje organizováním různých akcí, např. tradiční Jarmark, jehož výtěžek byl využit na zřízení a vybavení keramické dílny, vydáváním školního časopisu a v posledních dvou letech redakční rada realizuje pravidelná hlášení ve školním rozhlasu a přispívá do místního periodika aktuálními informacemi z činnosti školy. Sama škola se dobře prezentuje prostřednictvím sociálních sítí a vlastních webových stránek. Významným prvkem školy směrem k veřejnosti je historicky výborně fungující pěvecký sbor, který se zúčastňuje nejen soutěží (krajská finále a celostátní úroveň) a společensko-kulturních akcí ve městě. Významnou aktivitou školy je žákovský parlament, který je registrovaným členem Centra pro demokratické učení. Za účelem rozvoje činnosti žákovského parlamentu organizuje škola tzv. adaptační pobyty žákovských parlamentů škol z regionu v nedalekém Neratově.

Závěry

Vývoj školy

- Od minulé inspekce došlo ke zlepšení materiálních podmínek školy a jejich modernizaci.

Silné stránky

- Prostorové a materiální podmínky školy,
- příjemná pracovní atmosféra vyučovacích hodin podporující otevřenou komunikaci účastníků vzdělávání,
- průběh vzdělávání účelně kombinující prezenční a distanční způsob výuky,
- podmínky a realizace poradenských služeb ve škole a velmi kvalitní podpora vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem,

- podmínky a nadstandardní činnost žákovského parlamentu.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Méně účelná realizace některých kontrolních mechanismů,
- málo využívaná účelná diferenciacie výuky pro žáky s vyšším pracovním tempem nebo nadané žáky na druhém stupni základní školy,
- nižší míra ověřování splnění vzdělávacího cíle výuky prostřednictvím sebehodnocení nebo vrstevnického hodnocení na druhém stupni základní školy.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Zaměřit hospitační činnost vedení školy na zařazování prvků diferencované výuky, a to zejména při podpoře nadaných žáků na druhém stupni základní školy,
- více využívat sebehodnocení nebo vrstevnické hodnocení žáků v závěru hodin pro ověřování naplnění pedagogického cíle na druhém stupni.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení ze dne 22. 11. 2021
2. Koncepce rozvoje školy na období 2020 až 2025
3. Plán práce na školní rok 2021 – 2022
4. Školní řád platný od 1. 9. 2016, ve znění dodatků, poslední s účinností od 1. 11. 2020
5. Vnitřní řád školní družiny platný od 1. 9. 2018, včetně příloh, ve znění dodatků s účinností od 1. 9. 2020
6. Školní vzdělávací programy platné ve školním roce 2021/2022
7. Zápisy z jednání pedagogické rady za školní roky 2020/2021 a 2021/2022
8. Plán DVPP 2021 – 22 a dlouhodobý plán DVPP
9. Rozvrhy hodin učitelů a tříd ve školním roce 2021/2022
10. Školní matrika a dokumentace žáků pro školní roky 2020/2021 a 2021/2022 (výběr)
11. Třídni knihy pro školní roky 2020/2021 a 2021/2022 (výběr)
12. Přehledy výchovně vzdělávací práce školní družiny 2020/2021 a 2021/2022 (výběr)
13. Personální dokumentace k odborné kvalifikaci pedagogických pracovníků (výběr)
14. Doklady z oblasti bezpečnosti práce a ochrany zdraví (výběr)
15. Dokumentace výchovného poradenství a preventivních programů pro školní rok 2021/2022

16. Výroční zpráva o činnosti školy za školní roky 2019/2020 a 2020/2021
17. Záznamy z kontrolní a hospitační činnosti ve školním roce 2021/2022 (výběr)

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místě příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Martin Valášek, školní inspektor,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Martin Valášek v. r.

Mgr. Hana Rozsypalová, školní inspektorka

Mgr. Hana Rozsypalová v. r.

Bc. Daniela Růžová, kontrolní pracovnice

Bc. Daniela Růžová v. r.

Mgr. Eva Škodová, školní inspektorka

Mgr. Eva Škodová v. r.

V Pardubicích dne 19. 12. 2021

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Luděk Schnaubert, ředitel školy

Mgr. Luděk Schnaubert v. r.

V Jablonném nad Orlicí dne 3. 1. 2022